

Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18590>

Özet

Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği (ÇÜETOHÖ), uzaktan eğitim programlarına katılan öğrencilerin, buldukları sanal öğrenme ortamında deneyimledikleri topluluk hissi düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek geliştirme çalışması, çevrimiçi öğrenme ortamlarının sosyal ve duygusal boyutlarını değerlendirme ihtiyacından doğmuştur. Ölçek, öğrencilerin hem duygusal ihtiyaçları hem de etkileşim süreçleri etrafındaki eylemsel paylaşımlarını kapsayan iki alt boyut ve toplam altı maddeden oluşmaktadır.

Ölçek, uzaktan eğitimdeki sosyal izolasyon sorununa bir yanıt olarak, öğrencilerin birbirlerini ne kadar önemstediklerini ve ortak hedeflere ne kadar katıldıklarını belirlemeyi hedefler. Geliştirme süreci, kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik analizi ile desteklenmiş olup, özellikle çevrimiçi öğrenci popülasyonları için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi öğrenme, Uzaktan Eğitim, Topluluk hissi, Ölçek geliştirme, Duyusal boyut, Eylemsel boyut, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Hale Ilgaz, Pınar Akar

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin çevrimiçi uzaktan eğitim ortamlarında algıladıkları ve deneyimledikleri topluluk hissini düzeyini ve yapısını geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Geleneksel öğrenme ortamlarından farklı olarak, sanal ortamlarda sosyal etkileşim ve aidiyet duygusu kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda ÇÜETOHÖ, eğitim araştırmacılarına ve uygulamacılarına, çevrimiçi programların sosyal entegrasyon başarılarını değerlendirmeleri için standart bir araç sunar.

Ölçek, uzaktan eğitim sistemlerinin tasarımcılarına ve yöneticilerine, öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılanıp karşılanmadığına dair geri bildirim sağlayarak, öğrenme ortamlarının iyileştirilmesine yönelik somut veriler elde etmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği, uzaktan eğitim bağlamındaki topluluk

hissini iki temel faktör altında kavramsallaştırmaktadır. Bu iki alt boyut, topluluk hissini hem duygusal hem de davranışsal yönlerini temsil etmektedir.

Ölçek, toplamda 6 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler iki ana faktöre ayrılmıştır:

Duyusal Boyut (Affective Dimension): Bu boyut, öğrencilerin birbirlerine karşı duydukları kişisel ve duygusal bağlılıklar, karşılıklı saygı ve önemi ifade eder. Bu, öğrencilerin programdaki diğer katılımcılarla kurdukları duygusal bağların gücünü ölçer.

Eylemsel Boyut (Conative/Behavioral Dimension): Bu boyut, öğrencilerin ortak eğitimsel hedeflere ulaşmak amacıyla değerleri, bilgileri ve kaynakları paylaşma istekliliklerini ve fiili davranışlarını ifade eder. Bu, topluluğun ortak amaçlar doğrultusundaki işbirliği ve etkileşim düzeyini yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Analiz, 571 kişilik bir örneklem (N=571) üzerinden yürütülmüştür. Başlangıçta 12 madde üzerinden yapılan analizde elde edilen uyum iyiliği değerleri, modelin ideal düzeyde bir uyum göstermediğini işaret etmiştir.

Elde edilen başlıca uyum indeksleri şunlardır: $\chi^2(53, N=571) = 720.09$ ($p < .000$). Köksel Ortalama Kare Hata Yaklaşımı (RMSEA) değeri 0.15 olarak bulunmuştur. Bu değer, kabul edilebilir sınırların (genellikle < 0.08) üzerinde olup, modelin tam olarak doğrulanamadığını göstermiştir. Ancak diğer bazı uyum indeksleri nispeten daha iyi sonuçlar vermiştir: Standardize Edilmiş Kök Ortalama Kare Kalıntı (S-RMR) 0.073, Yıllık Uyum İndeksi (GFI) 0.83, Ayarlanmış Yıllık Uyum İndeksi (AGFI) 0.74, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) 0.98, Normleştirilmiş Uyum İndeksi (NNFI) 0.90 ve Artmış Uyum İndeksi (IFI) 0.92. Yüksek CFI, NNFI ve IFI değerleri, modelin veriyle kısmen uyumlu olduğunu düşündürmekle birlikte, yüksek RMSEA değeri, ölçeğin geliştirme sürecinde ek revizyonlara ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için güvenirlik analizleri SPSS 15.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Tüm ölçek için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach α katsayısı 0.80 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin genel olarak yüksek bir iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Alt faktörler bazında güvenirlik katsayıları ise şu şekildedir:

Duyusal Boyut: Cronbach $\alpha = 0.79$

Eylemsel Boyut: Cronbach $\alpha = 0.73$

Her iki alt boyut için elde edilen güvenirlik katsayıları (0.70 ve üzeri), boyutların kendi içlerinde

yeterli düzeyde tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme çalışması, nihayetinde 2 alt boyuta ve 6 maddeye indirgenmiştir. Bu yapı, çevrimiçi topluluk hissi kavramının, duygusal (ilişkilere odaklanan) ve eylemsel (paylaşma odaklanan) yönlerinin birbirinden ayrıtılarak ölçüldüğünü göstermektedir. Bu iki faktörlü model, uzaktan eğitim ortamındaki sosyal etkileşimlerin karmaşık bir şekilde yansıtılmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Uzaktan eğitim programlarına kayıtlı üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: Yükseköğretim (Yetişkin) öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Geçerlik analizi N=571 öğrenci üzerinden yapılmıştır.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme (1=Hiç Katılmıyorum, 7=Tamamen Katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Doğrulayıcı faktör analizi, Cronbach alfa, Duyusal boyut, E-öğrenme, Uzaktan eğitim topluluğu, Psikometrik özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: hilgaz@ankara.edu.tr (Hale Ilgaz)

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücretler ve Test Yılı

Test Yılı: 2009

Şinler ve Ücretler: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yazarlara referans verilerek ücretsiz olarak kullanılabilir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar (Hale Ilgaz) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal makaleye DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: cevimici-uzaktan-egitim-ortaminda-topluluk-hissi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ilgaz, H. ve Ařkar, P. (2009). Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 1(1), 27-35.

Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 2 alt boyut ve 6 maddeden oluşmaktadır:

Duyusal Boyut (4 m): Bu programdaki öğrencilerin birbirlerini önemstediklerini hissederim

Eylemsel Boyut (2 m): Bu programdaki diğer kişilerle eşitsel değerleri paylaşırım.